

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра струнно-смичкових інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

" 25 " червня 2021 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

 Т. ЛАЗУРКЕВИЧ

" 25 " червня 2021 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

" 25 " червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ВИКОНАВСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	«Музичне мистецтво»
Профілізація	«Віолончель», «Контрабас»
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін фахової професійно-практичної підготовки (ОК 3.2.7; ОК 3.3.6)
Загальний обсяг	6 кредитів ЄКТС (180 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Термін викладання	1,2 семестри
Факультет	Оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна

Львів 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія виконавського мистецтва» (для профілізацій: віолончель, контрабас) з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 травня 2021 року (Протокол № 1).

Розробники:

ЛАНЮК Юрій Євгенович – завідувач кафедри струнно-смичкових інструментів, професор

Лучанко Олег Михайлович – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри струнно-смичкових інструментів ЛНМА імені М. В. Лисенка

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія виконавського мистецтва» затверджена на засіданні кафедри струнно-смичкових інструментів

від ”_17_” _червня___ 2021 р., протокол № _11_.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – розширення професійного світогляду студентів, розвиток їх здатності орієнтуватися у різних стилях та напрямках, тому в процесі роботи використовуються обговорення концертних виступів, прослуховування та аналіз грамзаписів видатних митців. Навчальна дисципліна має на меті сприяння розвитку у студентів естетичного смаку, осмислення ними ролі артиста, значення та історичної актуальності виконавських шкіл. За основу лекцій з історії смичкового виконавського мистецтва взято програми курсів з історії смичкового виконавського мистецтва, розроблені при МДК ім. П. І. Чайковського проф. д-ром мистецтвознавства Л. С. Гінзбургом (М. 1969; М. 1980); програмні вимоги з „Учбово-методичних матеріалів для студентів-заочників оркестрового факультету”, розроблені в ін-ті ім. Гнесіних, проф. М. С. Блоком (М. 1966) та проф. В. О. Рабеєм (М. 1986); методрозробка тез по історії української музики, підготовлена канд. мистецтвозн. доц. О. Д. Білинською та канд. мистецтвознавства Л. В. Яросевич (Львів, 1978); матеріали лекцій Санкт-Петербурзької (Ленінградської) та Московської консерваторій, запроваджених професорами Б. Струве, В. Благовещенським, І. Ямпольським, Л. Гінзбургом, Л. Раабеном.

Завданням навчальної дисципліни є історико-теоретичний та виконавський аналіз

- формування та вдосконалення смичкового інструментарію, розвиток його акустичних та темброво-художніх можливостей;
- формування особливостей національних шкіл та найважливіших стильових напрямків смичкового виконавства;
- творчості видатних діячів віолончельного мистецтва – виконавців, композиторів, педагогів;
- розвитку естетики виконавства та методико-педагогічних теорій та шкіл;
- основної смичкової літератури – як репертуару виконавців так і книг, статей,

тощо.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1.Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово

ЗК2.Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4.Здатність до розв'язання проблем.

ЗК5.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7.Здатність до критики та самокритики.

ЗК8.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9.Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.

ЗК10.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність володіти іноземною мовою.

ЗК12.Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК13.Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

ЗК14. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК17.Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

- СК1.**Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
- СК3.**Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
- СК4.**Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
- СК6.**Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
- СК7.**Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
- СК8.**Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
- СК9.**Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
- СК10.**Здатність оперувати професійною термінологією.
- СК11.**Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
- СК12.**Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
- СК13.**Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
- СК14.**Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
- СК15.**Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
- СК16.**Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
- СК17.**Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- РН6.**Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
- РН7.**Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
- РН8.**Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
- РН9.**Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.
- РН10.**Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Лекційні заняття

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади та джерельна база курсу.			
1	Тема 1	Історико-теоретичні аспекти курсу.	2
2	Тема 2	Історичний розвиток струнно-смичкових інструментів. Історія формування віолончелі. Віола да гамба.	2
3	Тема 3	Європейське струнно-смичкове мистецтво XVI-XVII ст.	2
4	Тема 4	Смичкове мистецтво України-Русі XI-XVII ст.	2
Змістовий модуль 2. Віолончельне мистецтво епохи бароко.			
1	Тема 5	Італійське смычкове мистецтво кінця XVII-XVIII ст..	2
2	Тема 6	Французьке смычкове мистецтво кінця XVII-XVIII ст..	2
3	Тема 7	Німецьке смычкове мистецтво кінця XVII-XVIII ст..	2
4	Тема 8	Австрійське смычкове мистецтво кінця XVII-XVIII ст...	2
5	Тема 9	Українське смычкове мистецтво кінця XVII-XVIII ст...	2
6	Тема 10	Інтерпретація музики барокко. Автентичне виконання.	2
Змістовий модуль 3. Віолончельне мистецтво епохи класицизму.			
1	Тема 11	Творчість Л. Боккеріні та його вплив на розвиток віолончельної техніки.	2
2	Тема 12	Французьке смычкове мистецтво епохи класицизму.	2
3	Тема 13	Композитори Віденської класичної школи; Віолончельні концерти Й. Гайдна; Віолончельна творчість Л. ван	2

		Бетховена.	
4	Тема 14	Західноєвропейські віолончельні школи XVIII ст.	2
5	Тема 15	Смичкове мистецтво епохи класицизму в Україні та Росії.	2
Всього годин			30
2 семестр			
Змістовий модуль 4. Віртуозно-романтичний напрямок у віолончельному мистецтві XIX ст.			
1	Тема 1	Франко-бельгійська віолончельна школа XIX ст. Творчість Фр. Серве.	2
2	Тема 2	Російська віолончельна школа. Творчість К. Ю. Давидова.	2
3	Тема 3	Віолончель у творчості композиторів-романтиків (Ф. Шуберт, Р. Шуман, Ф. Шопен, Ф. Мендельсон, Е. Лало, А. Дворжак).	2
4	Тема 4	Віолончельна творчість Й. Брамса та П. Чайковського.	2
	Тема 5	Концерти для віолончелі з оркестром у творчості композиторів-романтиків. Романтична віолончельна соната.	
Змістовий модуль 5. Віолончельне мистецтво кінця XIX-першої половини XX ст.			
1	Тема 1	Німецьке віолончельне мистецтво XIX-початку XX ст.	2
2	Тема 2	Українське віолончельне мистецтво XIX-початку XX ст.	2
3	Тема 3	Іспанське віолончельне мистецтво XIX-поч. XX ст.; Діяльність П. Казальса.	2
4	Тема 4	Видатні західно-європейські віолончелісти 1 пол. XX ст.	2
5	Тема 5	Виконавські традиції Московської та С.-Петербурзької (Ленінградської) шкіл.	2
Змістовий модуль 6. Віолончельне мистецтво другої половини XX-XXI ст.ст.			
1	Тема 1	Віолончельні класи Московської консерваторії;	2
2	Тема 2	Віолончельні класи Київської консерваторії;	2

3	Тема 3	Віолончельні класи Львівської консерваторії;	2
4	Тема 4	Віолончельна музика 2-ї половини ХХ ст.	2
5	Тема 5	Українське віолончельне мистецтво другої половини ХХ-ХХІ ст.ст.	2
Всього годин			30

Самостійна робота

№	№ Теми	Тема	Кількість годин
1 семестр			
Змістовий модуль 1..			
1	Тема 1-15	Вивчення сучасних історико-теоретичних джерел походження струнно-смичкових інструментів, жанрів та форм струнно-смичкового виконавства від ранніх етапів розвитку інструмента до ХVІІІ ст.	57
2	Підготовка до підсумкового контролю		3
Всього годин			60
2 семестр			
Змістовий модуль 2. Віолончельне мистецтво ХІХ-початку ХХІ ст.			
3	Тема 1-15	Ознайомлення з найкращими зразками віолончельної нотної літератури ХVІІІ– початку ХХІ ст. та з виконавством видатних арфістів сучасності (відео та майстер-класи)	57
4	Підготовка до підсумкового контролю		3
Всього годин			60

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни «Історія виконавського мистецтва» інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література з дисципліни «Історія виконавського мистецтва (віолончель)»

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

по історії виконавського мистецтва (віолончель)

1. Ауэр Л. Среди музыкантов. -Л., 1929.
2. Балецкий И. Антонио Вивальди.- Л., 1978.
3. Благовещенский И. Некоторые вопросы музыкального искусства. -Минск, 1965.
4. Витачек Е. Ф. Очерки по истории изготовления смычковых инструментов. -М., 1964.
5. Вопросы музыкальной педагогики. Смычковые инструменты. Сб. ст. -

Новосибирск, 1973.

6. Вопросы исполнительского искусства. -Новосибирск, 1974.
7. Вопросы музыкально-исполнительского искусства. Сб. ст. Вып. 1., „О музыкальном исполнительстве”, - М., 1954; Вып. 2 - М., 1958; Вып. 3 - М., 1962; Вып.4 - М., 1967; Вып. 5 - М., 1969; Музыкальное исполнительство Вып. 6 - М., 1970, тощо.
8. Гинзбург Л. Гануш Виган и чешский квартет. -М., 1955.
9. Гинзбург Л. Джузеппе Тартини. -М., 1969.
10. Гинзбург Л. Исследования, статьи, очерки. -М., 1971.
11. Гинзбург История виолончельного искусства (т.1-4), М.1951
12. Гинзбург Л. Мстислав Ростропович. -М., 1963.
13. Гинзбург Л. Об интерпретации музыки XVIII века // Музыкальное исполнительство, вып. 8. -М., 1973.
14. Гинзбург Л. Пабло Казальс М., 1967
15. Колбін Д. До питання про редакторську роботу над творами класиків // Українське музикознавство, вип. 2. -Київ,1967.
16. Кузнецов К. Ямпольский И. Арканджело Корелли. -М., 1953.
17. Подгорный Т. Из записок мастера. -М., 1960.
18. Раабен Л. Бетховен в интерпретации мастеров XX века. //Людвиг ван Бетховен. Вопросы квартетного исполнительства. -М., 1960.
19. Раабен Л. Жизнь замечательных скрипачей и виолончелистов. -М.-Л., 1969.
20. Раабен Л. Инструментальный ансамбль в русской музыке. -М., 1961.
21. Раабен Л. История русского и советского скрипичного искусства. -Л., 1978.
22. Раабен Л. Мастера советского камерно-инструментального ансамбля. -Л., 1964.
23. Раабен Л. Советский инструментальный концерт. -М., 1967.
24. Раабен Л. Советский инструментальный концерт (1968-1975) -Л., 1976.

25. Раабен Л. Советская камерно-инструментальная музыка. -Л., 1963.
26. Раабен Л. Стилиевые и эстетические тенденции в современном исполнительском искусстве // Вопросы теории и эстетики музыки, вып. 4. -Л., 1965.
27. Рабей В. Георг Филипп Телеман. -М., 1974.
28. Струве Б. Процесс формирования виол и скрипок. -М., 1959.
29. Соловцев А. Концерт. -М., 1963.
30. Фехнер В. Техника струнных инструментов в современной музыке. // „Музыказнание”, вып. 4. -Л., 1928.
31. Ширинский В. Из истории квартетных классов Московской консерватории // Камерный ансамбль. -М., 1979.
32. Ямпольский И. Русское скрипичное искусство. -М.-Л., 1961.

ДОПОМІЖНА

1. Алексеев А. Концерт и камерные жанры инструментальной музыки. //История русской советской музыки//, т.1. -М., 1976.
2. Баренбойм Л. Музыкальная педагогика и исполнительство. -М., 1974.
3. Бутир Л. О роли концертов в творческом наследии И.С.Баха. //Вопросы теории и эстетики музыки, вып.13. -М., 1978.
4. Волков С. О формировании представлений в образно-художественном мышлении современного музыкального исполнителя. //Вопросы теории и эстетики музыки, вып.2. - Л., 1972.
5. Гайдамович К. Инструментальный ансамбль. -М., 1963.
6. Гаккель Л. Фортепианная музыка XX века. -М.,-Л., 1976.
7. Денисов Э. Струнные квартеты Белы Бартока. // Музыка и современность// Вып. 3. -М., 1965.
8. Доброхотов А. Бранденбургские концерты И. С. Баха. -М., 1962.
9. Друскин М. К вопросу о стилях исполнения. //Советская музыка, №7, 1934.
- 10.Крейн Ю. Камерно-инструментальные ансамбли Дебюсси и Равеля, - М.,1966.

11.Петраш Н. Сольная смычковая соната и сюита до Баха // Вопросы теории и эстетики музыки, вып 13. -Л., 1979.